

Raad d.d. 27 jun. 09
Akkoord:
de griffier

Armoede te lijf in de K5

Minimabeleid 2009-2011

Inhoudsopgave

Aanleiding		3
Leeswijzer		3
Hoofdstuk 1	Wettelijke kaders	4
Hoofdstuk 2	Huidige situatie minimabeleid	7
Hoofdstuk 3	Financiële uitgangspositie	13
Hoofdstuk 4	Voorstellen nieuwe minimabeleid	14
Hoofdstuk 5	Uitvoering en financiële gevolgen	21
Bijlage 1	Artikelen	
Bijlage 2	Normen	
Bijlage 3	Overzicht uitgangspunten en suggesties minimabeleid	
Bijlage 4	Overzicht financiën per gemeente	

Aanleiding

De afdelingen Sociale Zaken van de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist functioneren sedert 2007, onder een gemeenschappelijke regeling, als één afdeling: Sociale Zaken K5.

Vanzelfsprekend ligt er vanuit iedere gemeente het eigen beleid dat uitgevoerd moet worden door deze nieuwe organisatie. Dit betekent dat er voor cliënten van Sociale Zaken K5 verschillen bestaan in hun rechten en plichten.

Alhoewel de verschillende gemeenteraden altijd de bevoegdheid hebben om hun eigen beleid te voeren, heeft het portefeuillehouderoverleg van de K5 gemeenten aangegeven dat zij het wenselijk vindt om zoveel mogelijk vanuit een gezamenlijke visie beleid te formuleren, zo ook voor het minimabeleid.

De opdracht luidt: *Formuleer een integrale nota minimabeleid voor de K5-gemeenten*

Hierbij verstaan wij onder "integraal":

- Er is daar waar mogelijk samenhang in beleid tussen de verschillende gemeenten
- Er is samenhang in de verschillende voorzieningen die aan de minima worden aangeboden

Ter voorbereiding op de nota heeft de afdeling Sociale Zaken K5 besloten om een thema-avond over het minimabeleid te organiseren waarbij alle raads –en commissieleden en de leden van het Dagelijks Bestuur van de K5 gemeenten uitgenodigd waren. Doelstelling van de avond was dat er gezamenlijk uitgangspunten voor het minimabeleid tot stand zouden komen. Inmiddels heeft deze avond plaatsgevonden en dit heeft waardevolle input voor deze nota opgeleverd.

Aan de 5 gemeenteraden wordt nu een nota minimabeleid voorgelegd die gebaseerd is op

- Uitgangspunten zoals die geformuleerd zijn tijdens de thema-avond minimabeleid
- wettelijke kaders
- landelijke trends

Leeswijzer

In de Hoofdstuk 1 wordt het wettelijk kader en de doelgroep van het minimabeleid beschreven, aangevuld met de landelijke trends die op dit moment opvallen.

In Hoofdstuk 2 wordt uiteengezet hoe het huidige minimabeleid in de 5 gemeenten er uit ziet, met de daarbij behorende uitgaven.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de financiële uitgangspositie.

De voorstellen om invulling te geven aan het nieuwe minimabeleid staan in Hoofdstuk 4 en in Hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe we de voorgestelde doelen kunnen bereiken en welke financiële gevolgen het nieuwe beleid heeft.

Als bijlagen zijn een aantal voor deze nota relevante stukken toegevoegd.

Hoofdstuk 1 Wettelijke kaders

1.1. Wettelijke kaders minimabeleid

De Wet werk en bijstand (WWB) is in 2004 ingevoerd en is het sluitstuk van de sociale zekerheid: als mensen op geen enkele andere wijze in een eigen inkomen kunnen voorzien, kunnen ze een bijstandsuitkering krijgen. De WWB heeft vier uitgangspunten: eigen verantwoordelijkheid, complementariteit, noodzakelijkheid en individualisering. Iemand komt dus alleen in aanmerking voor bijstand indien iemand zijn verantwoordelijkheid neemt om zelf een inkomen te verkrijgen én er geen andere voorziening om de kosten te dekken aanwezig is.

Betaald werk is de beste armoedebestrijding. De kerntaak van Sociale Zaken K5 vanuit de Wet werk en bijstand is om te bekijken of en hoe iemand ondersteuning nodig heeft om te re-integreren in de arbeidsmarkt, zodat de positie van de persoon met het lage inkomen, structureel verbetert. In de tussenliggende periode heeft iemand recht op algemene bijstand voor de kosten van levensonderhoud. Er zullen echter altijd mensen zijn die niet op korte termijn in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Langdurig leven van een minimuminkomen is niet makkelijk. De voorzieningen die het minimabeleid biedt, moeten er voor zorgen dat deze groep mensen niet in een sociaal isolement raken. Dit bevordert alleen maar de problematiek van het niet kunnen re-integreren. Het minimabeleid bijt het re-integratiebeleid niet, de twee beleidsvelden kunnen heel goed naast elkaar bestaan, mits het beleid goed op elkaar is afgestemd.

Bijzondere bijstand

Door bijzondere omstandigheden kan zich de situatie voordoen dat het inkomen op bijstandsniveau niet toereikend is om noodzakelijke uitgaven te doen. Indien de gemeente meent dat deze uitgaven wél noodzakelijk zijn en niet uit het normale inkomen kan worden voldaan, dan kan bijzondere bijstand worden verleend. Het gaat bij het verlenen van bijzondere bijstand altijd om maatwerk. Gemeenten kunnen beleidsregels opstellen voor de uitvoering van de bijzondere bijstand waardoor de te vergoeden kosten tot op zekere hoogte worden gestandaardiseerd.

Categoriale bijzondere bijstand

De categoriale bijzondere bijstand (bijstand op basis van groepseigenschappen, zonder dat wordt gecontroleerd waaraan het geld wordt uitgegeven) is met ingang van de invoering van de WWB beperkt. De motivatie voor het beperken van de categoriale bijstand ligt in de volgende punten:

- de categoriale bijzondere bijstand was een ongerichte inkomenssuppletie
- er ontstonden rechtsverschillen tussen gemeenten door de categoriale bijzondere bijstand en
- het verstrekken van deze bijzondere bijstand droeg bij aan de armoedeval.

Voortaan moeten de beleidsregels ten aanzien van de bijzondere bijstand gericht zijn op de individuele toets van de aanwezigheid en de noodzaak van de kosten. Maatwerk dus. Uiteraard blijft het wel mogelijk om beleidsregels op te stellen voor de uitvoering van de bijzondere bijstand. Dit bevordert immers de rechtsgelijkheid, rechtszekerheid en de doelmatigheid van de uitvoering.

Een uitzondering is gemaakt voor personen van 65 jaar en ouder en voor mensen die chronisch ziek zijn of een handicap hebben. De reden hiervoor is dat het nadeel van armoedeval voor hen niet opgaat. Gemeenten zijn dus vrij om voor deze groepen de categoriale bijzondere bijstand te handhaven.

WMO

In 2007 zijn de WVG en een aantal AWBZ-regelingen opgegaan in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Het belangrijkste uitgangspunt in de WMO is dat iedereen in deze maatschappij moet kunnen meedoen. Er wordt hierbij een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van mensen, in die zin dat een beroep wordt gedaan op hun zelfredzaamheid en op hun solidariteit naar anderen. Indien mensen het onderling niet zelf kunnen organiseren, dan pas komt de overheid in actie. De WMO gaat uit van het zogenaamde compensatiebeginsel. Dit houdt in dat de gemeente de plicht heeft om oplossingen te bieden aan burgers met beperkingen via het treffen van voorzieningen die hem in staat stellen:

- een huishouden te voeren

- zich te verplaatsen in en om de woning
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

1.2 Doelgroep

Het minimebeleid richt zich op inwoners van de K5-gemeenten die te maken hebben met armoede, of het risico lopen daarmee te maken te krijgen. Armoede is een toestand waarin iemand – bijna- niets heeft om van te leven. Absolute armoede bestaat als er gebrek is aan fysieke levensbehoeften (eten, drinken et cetera) maar er is ook sprake van armoede als niet voldaan kan worden aan andere levensbehoeften, zoals de behoefte aan veiligheid, maatschappelijke participatie, en persoonlijke ontwikkeling en ontplooiing. Dit laatste wordt relatieve armoede genoemd.

In Nederland hebben we vooral te maken met relatieve vormen van armoede:

Mensen zijn over het algemeen wel in staat om te voorzien in de fysieke levensbehoeften, maar houden een achterstand ten opzichte van een acceptabel geacht minimum welvaartsniveau. Hun financiële situatie verhindert deze mensen om hun levensbehoeften te vervullen.

Armoede wordt in deze notitie gedefinieerd als: *"de situatie waarin de financiële middelen zo beperkt zijn dat mensen materieel, cultureel en sociaal uitgesloten zijn van de minimaal aanvaardbare levenspatronen in Nederland, de regio Krimpenerwaard en de K5-gemeenten in het bijzonder".*

De belangrijkste indicator voor armoede is de beleidsmatige inkomens(onder)grens. Deze grens wordt gesteld op 100% van het sociaal minimum (het sociaal minimum is de geldende bijstandsnorm voor een alleenstaande, alleenstaande ouder of gehuwden). Aanvullende indicatoren zijn: het aantal jaren dat onder de toegepaste inkomensgrens wordt geleefd, de bezittingen en schulden, de vaste lasten en de eigen beleving ten aanzien van de financiële situatie.

Omvang en samenstelling doelgroep

Voor een inzicht in de doelgroep per gemeente kan gebruik gemaakt worden van cijfers van het Centraal Planbureau voor de Statistiek. De meest recente gegevens zijn van 2004.

Volgens dit overzicht hebben in Bergambacht, Vlist en Ouderkerk 5% van het totaal aantal huishoudens een inkomen op of rond het sociaal minimum. In Nederlek ligt dit percentage op 4% en in Schoonhoven op 7%.

Als de percentages worden toegepast op het totaal aantal huishoudens van de K5 gemeenten, geeft dit het volgende beeld:

	Totaal aantal huishoudens	Aantal huishoudens met een inkomen op of rond het sociaal minimum
Bergambacht	3580	179
Nederlek	5942	237
Ouderkerk	3017	150
Schoonhoven	5209	364
Vlist	3707	185
Totaal K5	21.455	1.115

1.3 Landelijke trends

In de periode 1995-2001 is er volop aandacht voor het armoedebeleid. Re-integratie kwam moeizaam van de grond. De doorstroom van gesubsidieerde arbeid naar een betaalde baan verliep problematisch. Er was geen sprake van een sluitende aanpak. De armoedeval bleek een onbedoeld negatief effect van de verregaande inkomensverruimende maatregelen te zijn. Mensen met een uitkering kregen zoveel kortingen en subsidies, dat zij netto meer geld te besteden hadden dan mensen met een minimumloon. Hierdoor was het voor mensen met een uitkering minder lonend om te gaan werken.

In de periode 2002 – 2005 staat armoede minder centraal in het regeringsbeleid. Er zijn geen expliciete doelstellingen over armoede gesteld en er wordt bezuinigd. In 2004 vindt de invoering van de Wet werk en bijstand (WWB) plaats. Vanaf dat moment zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de bijstandsuitkeringen en voor het armoedebeleid. Gemeenten krijgen van het rijk een budget en moeten daarvan alle uitkeringen betalen. Overschotten mogen gemeenten zelf houden maar tekorten moeten zij zelf aanvullen. De hoogte van de uitkeringen is in 2004 en 2005 bevroren, het aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen ging omlaag en er werd bezuinigd op aanvullende inkomensregelingen zoals de huursubsidie en de 'Zalmsnip'.

Vanaf 2006 is er weer hernieuwde aandacht voor armoede, en zijn er maatregelen genomen om bepaalde groepen meer financieel te ondersteunen. Zo is de koppeling tussen lonen en uitkeringen hersteld. Gezinnen krijgen bepaalde voordelen: kinderen worden gratis meeverzekerd in het nieuwe zorgstelsel, het lesgeld voor jongeren van 16 en 17 jaar wordt afgeschaft, er komt goedkopere kinderopvang en er worden enkele maatregelen in de belastingsfeer genomen.

Na het tot stand komen van het nieuwe kabinet (Balkenende IV) staat het minimabeleid weer volop in de aandacht. Geconcludeerd wordt dat de meeste gemeenten het budget dat zij begroot hebben voor het minimabeleid, bij lange na niet op maken. De oorzaak hiervan is dat een grote groep mensen die recht heeft op de voorzieningen, er geen gebruik van maakt. Eén van de speerpunten van het huidige armoedebeleid is dan ook om dit niet-gebruik tegen te gaan. Andere speerpunten zijn dat het minimabeleid vooral moet voorkomen dat mensen niet mee kunnen doen in de samenleving en dat kinderen geen valse toekomststart krijgen als gevolg van het lage inkomen van hun ouders.

Ook blijkt uit een recent onderzoek van het Ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid ("de armoedeval een nieuwe kijk op een oud probleem") dat het voeren van een ruimhartig minimabeleid geen grote invloed heeft op de armoedeval.

Het vervallen van inkomensafhankelijke regelingen heeft maar een beperkte betekenis. Het vervallen van de huurtoeslag, zorgtoeslag en kwijtschelding lokale lasten heeft het meeste invloed op inkomensachteruitgang. Deze voorzieningen komen echter pas te vervallen bij een inkomen dat ver boven de bijstandsnorm ligt, en mensen in veel gevallen dus inkomsten uit arbeid ontvangen. De voorzieningen op grond van het gemeentelijk minimabeleid hebben weinig gevolgen voor de armoedeval. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat niet alle minima recht hebben op alle inkomensafhankelijke regelingen.

De armoedeval is in de periode 2002-2006 verbeterd (verkleind). Dit komt door maatregelen zoals de verhogingen van de arbeidskorting en het afschaffen van de categoriale bijzondere bijstand voor mensen met arbeidsmarktperspectief. Voor mensen die vanuit een uitkeringssituatie uitstromen naar banen boven het wettelijk minimumloon zijn ook de aanpassing van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdragen en schoolkosten (WTOS) en de wijzigingen in de kindertoeslag verbeteringen, omdat deze voorzieningen stapsgewijs afnemen als het inkomen toe neemt.

Extra geld voor armoedebestrijding

Door het Ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid worden over de periode 2008 tot en met 2011 extra middelen ingezet ter bestrijding van armoede en het laten participeren van kinderen. Het geld is toegevoegd aan de algemene middelen binnen het gemeentefonds. Meer hierover vindt u in de financiële bijlage.

Hoofdstuk 2 Huidige situatie minimabeleid

2.1 Het huidige minimabeleid in de K5-gemeenten

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de manier waarop de 5 gemeenten op dit moment uitvoering geven aan het minimabeleid.

Toeslagen en verlagingen

De hoogte van toeslagen en verlagingen op de bijstandsnorm is vastgelegd in de Toeslagenverordening WWB 2006. De hoogte is gerelateerd aan de woon- en leefsituatie, en ook afgestemd op de mate waarin men geacht wordt de kosten te kunnen delen. De hoogte van toeslagen en verlagingen wordt berekend in percentages van de bijstandsnorm en is vrijwel ongewijzigd sinds de invoering van deze systematiek in 1996. De toeslagenverordening is voor alle 5 gemeenten gelijk.

Normering bijzondere bijstand

Bij de toekenning van bijzondere bijstand wordt voor de bepaling van de hoogte van de in aanmerking te nemen kosten vaak gebruik gemaakt van normbedragen. Hiermee wordt voorkomen dat een eigen keuze voor een luxere, duurdere oplossing wordt afgewenteld op de bijstand. Er zijn in het handboek WWB verschillende normen opgenomen en in de meeste gevallen wordt aangesloten bij het Nederlands Instituut voor Budgetadvies (NIBUD) gehanteerde normbedragen.

Draagkrachtberekening bijzondere bijstand

In het Handboek WWB is vastgelegd dat de draagkracht bij de verlening van bijzondere bijstand wordt berekend op basis van de van de volgende uitgangspunten:

- De inkomsten die op basis van artikel 31, lid 1 en artikel 33, lid 5 WWB bij de periodieke bijstand worden vrijgelaten worden ook voor de verlening van bijzondere bijstand buiten beschouwing gelaten;
- Het vermogen dat op basis van artikel 34, lid 2 buiten beschouwing wordt gelaten blijft ook buiten beschouwing bij de bijzondere bijstand;

Bergambacht

- 0% van het in aanmerking te nemen inkomen tot 110% van de toepasselijke norm;
- 35% van het in aanmerking te nemen inkomen dat meer bedraagt dan 110% van de toepasselijke norm;
- 100% van het in aanmerking te nemen inkomen indien het bijzondere bijstand voor woonkosten betreft.

Nederlek en Ouderkerk

- 35% van het in aanmerking te nemen inkomen dat meer bedraagt dan 100% van de bijstandsnorm
- 100% van het in aanmerking te nemen inkomen indien het bijzondere bijstand voor woonkosten betreft

Schoonhoven

- 0% van het in aanmerking te nemen inkomen tot en met 120% van de toepasselijke norm;
- 35% van het in aanmerking te nemen inkomen dat meer bedraagt dan 120% van de toepasselijke norm
- 100% van het in aanmerking te nemen inkomen indien het bijzondere bijstand voor woonkosten betreft

Vlist

- 0% van het in aanmerking te nemen inkomen tot en met 120 % van de toepasselijke norm;
- 20% van het in aanmerking te nemen inkomen van 120% van de toepasselijke norm tot € 1.361,34 per jaar
- 35% van het in aanmerking te nemen inkomen van € 1.361,34 per jaar tot € 2.722,68 per jaar
- 50% van het in aanmerking te nemen inkomen dat meer bedraagt dan € 2.722,68 per jaar.

Voorbeeld

Een alleenstaande ouder heeft recht op een vergoeding van € 100,- voor bijzondere kosten die hij heeft gemaakt. Het inkomen bedraagt € 1361,- per maand. De norm voor een alleenstaande ouder in de bijstand is € 1134,36. Het inkomen van de aanvrager is dus € 226,64 hoger dan de bijstandsnorm. In Nederlek en Ouderkerk wordt 35% van het inkomen boven de bijstandsnorm gerekend als draagkracht. De draagkracht is daarom $35\% \times € 226,64 = € 79,32$. Van de € 100,- bijzondere kosten is dus € 79,32 voor meneer zelf. Hij ontvangt € 100,- minus € 79,32 = € 20,68 aan bijzondere bijstand. In Schoonhoven en Vlist wordt draagkracht berekend als iemand meer dan 120% dan de voor hem of haar geldende bijstandsnorm verdient. In deze situatie is de bijstandsnorm zoals gemeld € 1134,36. 120% hiervan is € 1361,23. Daar meneer een inkomen heeft dat net onder de 120% ligt, is er geen sprake van draagkracht. Hij ontvangt daarom € 100,- bijzondere bijstand.

Drempelbedrag bijzondere bijstand

Er wordt geen drempelbedrag gehanteerd bij de toekenning van bijzondere bijstand.

Collectieve verzekering minima

Per 1 januari 2006 zijn de K5-gemeenten een collectieve overeenkomst aangegaan met zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid.

De collectieve ziektekostenverzekering staat open voor iedereen met een laag inkomen. Hoe hoog deze grens van het inkomen is, is per gemeente verschillend.

De grens van dit inkomen wordt bepaald door een percentage van de voor hem geldende bijstandsnorm inclusief toeslagen en verlagingen.

Gemeente	Percentage*
Bergambacht	110%
Nederlek	100%
Ouderkerk	100%
Schoonhoven	120%
Vlist	120%

Langdurigheidstoeslag

De langdurigheidstoeslag is een landelijke regeling en wordt betaald uit het Inkomensdeel Wet werk en bijstand (WWB). De toeslag bestaat uit een eenmalig bedrag per jaar voor mensen die vijf jaar of langer van een kleine uitkering leven en niet meer in staat zijn om een betaalde baan te vinden.

Aan mensen die in de periode voorafgaande aan de aanvraag zeer geringe inkomsten hebben ontvangen mocht voorheen geen langdurigheidstoeslag worden verstrekt. Naar aanleiding van een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep, mag dit met ingang van 1 januari 2006, onder bepaalde voorwaarden nu wel. De reden hiervan is dat deze mensen, ondanks de geringe inkomsten die zij hebben ontvangen, nog steeds geen arbeidsmarktperspectief hebben.

* percentage van de voor hem geldende bijstandsnorm inclusief toeslagen en verlagingen.

Sociale Zaken K5 hanteert als regel dat mensen die gedurende 5 jaar niet méér inkomsten uit arbeid hebben genoten dan € 100,- per kalenderjaar, in aanmerking komen voor de langdurigheidstoeslag.

Sport- en cultuurfonds / regeling sociaal-culturele activiteiten

Een laag inkomen kan een belemmering zijn voor maatschappelijke en culturele participatie.

Onvolwaardige deelname aan de maatschappij heeft een negatieve invloed op het gevoel van eigenwaarde, waardoor mensen in een maatschappelijke en sociaal isolement terecht kunnen komen en er bijvoorbeeld gezondheidsproblemen kunnen ontstaan.

Het gemeentelijke beleid is er ook op gericht de participatie van burgers aan de lokale samenleving te bevorderen en daarbij het verschil van participatie tussen minima en niet minima te verkleinen door aan individuen een financiële bijdrage te verstrekken voor deelname aan sport-, culturele en/of sociale activiteiten.

De namen van de regelingen op grond waarvan deze verstrekkingen plaats vinden verschillen per gemeente. Zo hebben de gemeente Bergambacht, Nederlek en Ouderkerk het "Sport en cultuurfonds" en de gemeente Vlist en Schoonhoven de "Regeling sociaal-culturele activiteiten".

Doelgroep en hoogte vergoeding

De regelingen verschillen inhoudelijk in de hoogte van de te verstrekken vergoeding en de doelgroep die voor een dergelijke vergoeding in aanmerking komt (zie onderstaand schema).

	Vergoeding per kalenderjaar	Doelgroep: personen met een inkomen van *** % van de van toepassing zijnde bijstandsnorm en niet beschikken over een vermogen boven de vermogensgrenzen genoemd in artikel 34 lid 3 WWB.
Bergambacht	€ 68,07 per gezinslid	110%
Nederlek	€ 136,13 per gezinslid	110%
Ouderkerk	€ 135,00 per kind tot 18 jaar € 45,00 per volwassene	100%
Schoonhoven	€ 120,00 per gezinslid	120%
Vlist	€ 120,00 per gezinslid	120%

Voorbeeld:

Een alleenstaande moeder met een bijstandsuitkering en twee thuisinwonende kinderen ontvangt in Bergambacht € 204,21, in Nederlek € 408,39, in Ouderkerk € 315,00 en in Vlist en Schoonhoven € 360,00 per jaar voor de deelname aan sociaal-culturele activiteiten.

Voor wat betreft de kosten die voor een vergoeding in aanmerking komen bestaan er geen verschillen tussen de 5 gemeenten. Alle gemeenten voeren met betrekking tot de te vergoede kosten een ruim beleid dat wil zeggen dat er geen sprake is van een limitatieve opgave van de te vergoede kosten. In de regeling is opgenomen dat voor ieder gezinslid kan worden bijgedragen in de kosten van sport-culturele- en/of sociale activiteiten.

Regeling duurzame gebruiksgoederen

De regeling duurzame gebruiksgoederen heeft als doel om aan de onder de doelgroep bepaalde personen een tegemoetkoming te geven voor de aanschaf/ vervanging van een bepaald duurzaam gebruiksartikel.

Voor een bijdrage komen belanghebbenden in aanmerking van wie het inkomen tenminste vier jaar aaneensluitend niet hoger is dan de netto van toepassing zijnde bijstandsnorm dan wel van een inkomen net boven dit minimum.

Gemeente	Percentage*
Bergambacht	110%
Nederlek	100%
Ouderkerk	100%
Schoonhoven	110%
Vlist	120%

De belanghebbende komt niet in aanmerking voor een bijdrage indien het totale vermogen hoger is dan de in artikel 4 lid 3 van de Wet werk en bijstand genoemde vermogensgrenzen.

De bijdrage

- Een bijdrage om niet kan worden verstrekt aan de in de doelgroep genoemde personen voor de aanschaf van de volgende noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen: wasautomaat, stofzuiger, koelkast (met vriesvak), televisie en comfort (gas/ elektrisch). De verstrekking om niet wordt begrensd door de te maken noodzakelijke kosten. De bijdrage kan voor elk afzonderlijk genoemd gebruiksgoed ten hoogste één maal per acht jaar worden verstrekt.

Regeling categoriale bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

De regeling is bedoeld voor mensen met een chronische ziekte of handicap, of voor mensen die ouder zijn dan 65 jaar. Deze mensen kunnen ieder jaar na aanvraag eenmalig een extra bedrag ontvangen. Achterliggende reden om voor deze groepen mensen iets extra's te doen, is dat zij in vergelijking met gezonde mensen meer verborgen kosten hebben zoals extra stookkosten en bewassingkosten. De bijstand mag categoriaal worden verstrekt omdat er voor deze groepen mensen geen arbeidsmarktperspectief is op korte termijn.

Gemeente	Percentage*	Vergoeding €
Bergambacht	110%	175
Nederlek	100%	175
Ouderkerk	100%	250
Schoonhoven	120%	358
Vlist	120%	175

Kwijtschelding gemeentelijke belasting

Voor (een deel van) de gemeentelijke heffingen kan kwijtschelding worden aangevraagd. Hiervoor komt de burger in aanmerking indien hij een inkomen heeft dat lager is of gelijk is aan de bijstandsnorm én hij een banksaldo heeft dat niet meer bedraagt dan de voor hem geldende bijstandsnorm en een bedrag aan gereserveerde lasten.

De vijf gemeenten hanteren bij het kwijtscheldingsbeleid 100% van de bijstandsnorm.

Een overzicht van deze normen is in de bijlage opgenomen.

* percentage van de voor hem geldende bijstandsnorm inclusief toeslagen en verlagingen.

* percentage van de voor hem geldende bijstandsnorm inclusief toeslagen en verlagingen.

Schuldhelpverlening

Sociale Zaken K5 voert voor alle 5 gemeenten de schuldhelpverlening uit. Dit wordt gedaan door een medewerker schuldhelpverlening. Een uitzondering geldt voor de behandeling van de aanvragen en de verstrekking van saneringskredieten. Deze is in handen van de Gemeentelijke Kredietbank. Ook het casemanagement in situaties dat er sprake is van een meervoudige problematiek en de psychosociale helpverlening ligt in andere handen. Hiervoor wordt het Algemeen Maatschappelijk Werk ingeschakeld.

2.2 Overzicht uitgaven per gemeente in 2007

Om een indruk te krijgen treft u onderstaand een overzicht aan over de uitgaven die in 2007 gedaan zijn. De kosten voor de langdurigheidstoelage zijn niet meegenomen omdat deze ten laste komen van het inkomensdeel.

Bergambacht	Uitgaven
Soort verstrekking	
Individuele bijzondere bijstand	9.609
Sport en cultuurfonds	1.698
Duurzame gebruiksgoederen	11.204
Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	2.275
Collectieve ziektekostenverzekering	2.921
Totalen in 2007	27.707

Nederlek	Uitgaven
Soort verstrekking	
Individuele bijzondere bijstand	59.116
Sport en cultuurfonds	9.656
Duurzame gebruiksgoederen	8.190
Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	1.925
Collectieve ziektekostenverzekering	12.242
Totalen in 2007	91.129

Ouderkerk	Uitgaven
Soort verstrekking	
Individuele bijzondere bijstand	10.281
Sport en cultuurfonds	1.221

Duurzame gebruiksgoederen	1.612
Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	1.000
Collectieve ziektekostenverzekering	1.872
Totalen in 2007	15.986

Schoonhoven	Uitgaven
Soort verstrekking	
Individuele bijzondere bijstand	59.564
Sociaal-culturele activiteiten	13.694
Duurzame gebruiksgoederen	37.000 ¹
Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	28.395
Collectieve ziektekostenverzekering	12.041
Totalen in 2007	160.528

Vlist	Uitgaven
Soort verstrekking	
Individuele bijzondere bijstand	11.900
Sociaal-culturele activiteiten	5.738
Duurzame gebruiksgoederen	4.000 ²
Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	1.400
Collectieve ziektekostenverzekering	4.053
Totalen in 2007	55.597

¹ In Schoonhoven is de Regeling duurzame gebruiksgoederen in 2007 ingevoerd. De kosten zijn hierdoor in verhouding hoog, daarom is een correctie toegepast.

² Gemeente Vlist heeft in 2007 een inhaalslag gemaakt bij het vestigen van statushouders, waardoor er in 2007 een veel groter bedrag dan normaal aan duurzame gebruiksgoederen is besteed. Ook dit is gecorrigeerd.

Hoofdstuk 3 Financiële uitgangspositie

Voor de financiële uitwerking (zie ook bijlage 4: overzicht financiën per gemeente) van het minimabeleid wordt uitgegaan van de volgende bedragen:

	2009	2010	2011	Totaal
Bergambacht				
³ Begroot minimabeleid	37.238	37.238	37.238	
⁴ Toevoeging armoede	2.009	12.054	16.072	
⁵ Toevoeging kinderen	3.000			
⁶ Overheveling toevoegingen 2008	4.004			
Subtotaal	46.251	49.292	53.310	148.853
Kosten op basis van deze nota	<u>39.738</u>	<u>40.322</u>	<u>42.530</u>	<u>122.589</u>
Verschil t.o.v. begroot	6.513	8.970	10.780	26.264
Nederlek				
Begroot minimabeleid	137.600	137.600	137.600	
Toevoeging armoede	5.239	31.757	42.342	
Toevoeging kinderen	8.500			
Overheveling toevoegingen 2008	11.146			
Subtotaal	162.485	169.357	179.942	511.784
Kosten op basis van deze nota	<u>113.523</u>	<u>126.888</u>	<u>122.706</u>	<u>363.117</u>
Verschil t.o.v. begroot	48.962	42.469	57.236	148.667
Ouderkerk				
Begroot minimabeleid	37.500	37.500	37.500	
Toevoeging armoede	1.668	10.007	13.343	
Toevoeging kinderen	2.500			
Overheveling toevoegingen 2008	3.334			
Subtotaal	45.002	47.507	50.843	143.352
Kosten op basis van deze nota	<u>26.805</u>	<u>25.072</u>	<u>28.416</u>	<u>80.242</u>
Verschil t.o.v. begroot	18.197	22.480	22.427	63.104
Schoonhoven				
Begroot minimabeleid	132.470	132.470	132.470	
Toevoeging armoede	6.458	38.750	51.667	
Toevoeging kinderen	10.500			
Overheveling toevoegingen 2008	13.729			
Subtotaal	163.157	171.220	184.137	518.514
Kosten op basis van deze nota	<u>155.475</u>	<u>180.845</u>	<u>170.660</u>	<u>506.979</u>
Verschil t.o.v. begroot	7.682	-9.625	13.477	11.535
Vlist				
Begroot minimabeleid	47.082	47.082	47.082	
Toevoeging armoede	2.391	14.345	19.126	
Toevoeging kinderen	3.500			
Overheveling toevoegingen 2008	4.695			
Subtotaal	57.668	61.427	66.208	185.303
Kosten op basis van deze nota	<u>37.111</u>	<u>37.571</u>	<u>39.841</u>	<u>114.522</u>
Verschil t.o.v. begroot	20.557	23.856	26.367	70.781
Totaal K5-gemeenten 2009 t/m 2011				320.351

³ Het totaalbedrag dat in het betreffende jaar is opgenomen in de begroting voor de verschillende voorzieningen op grond van het minimabeleid

⁴ Het bedrag dat door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid beschikbaar is gesteld ter bestrijding van armoede. Dit bedrag is in principe structureel – ook na 2011 - toegevoegd aan de algemene middelen. Aan de Raad is in 2007 verzocht om deze middelen te reserveren voor het minimabeleid.

⁵ Het bedrag dat door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid beschikbaar wordt gesteld in mei 2008, ter bevordering van de participatie van kinderen van ouders met een laag inkomen. Dit geld wordt alleen in 2008 en 2009 beschikbaar gesteld. Verzocht wordt om ook deze middelen te reserveren voor het minimabeleid.

⁶ Optelsom van de middelen armoede + "arme kinderen" dat in 2008 in het gemeentefonds wordt gestort.

Hoofdstuk 4 Voorstellen voor het nieuwe minimabeleid

De beleidsvoorstellen die in dit hoofdstuk worden gedaan moeten een antwoord geven op de opdracht zoals die door het dagelijks bestuur is neergelegd:

Formuleer een integrale nota minimabeleid voor Sociale Zaken K5.

Hierbij verstaan wij onder integraal

- Er is samenhang in de verschillende voorzieningen die aan de minima worden aangeboden
- Het beleid ontstaat uit gedeelde uitgangspunten van de verschillende raden van de K5-gemeenten
- Er is daar waar mogelijk samenhang in beleid tussen de verschillende gemeenten

Geadviseerd wordt om voor alle gemeenten hetzelfde beleid te formuleren. Onderkend wordt dat er per gemeente verschillen zijn in percentages van armoede, in de cultuur of in de problematiek. Het gaat hierbij echter om accentverschillen, en rationeel gezien wegen die niet op tegen de voordelen van het voeren van een uniform beleid. Voordelen hiervan zijn:

- het beleid is voor alle burgers transparant. Het feit dat nu één en dezelfde aanvraag bij dezelfde organisatie voor de ene burger wél tot toekenning leidt en voor de andere burger tot geen of minder toekenning, is verwarrend. Alhoewel deze verschillen juridisch gezien, geen risico vormen, is het dit in de praktijk wél een probleem. Het rechtsgevoel van de klant wordt door de onduidelijkheid van de verschillende regels ondermijnd.
- Om de dienstverlening aan de klanten te optimaliseren, is één van de in dit hoofdstuk beschreven suggesties om daar waar het kan, de aanvraagprocedure te verkorten. Een uniform beleid draagt hiertoe bij.
- Uniform beleid maakt heldere en eenduidige communicatie mogelijk: dit is wat u kunt verwachten als u een beroep doet op een regeling bij Sociale Zaken K5.
- de uitvoering van het beleid verloopt efficiënter, waardoor de dienstverlening aan de klant verbetert.

De cliëntenraad van Bergambacht, Ouderkerk en Vlist kiezen voor uniform beleid.

Zoals gezegd heeft er een thema-avond over het minimabeleid plaatsgevonden voor de bestuurders van de 5 gemeenten. Alle 5 gemeenten waren hierbij vertegenwoordigd. De avond heeft geleid tot 23 uitgangspunten die door het bestuur van belang worden geacht voor het minimabeleid.

Daarnaast heeft er, op initiatief van de gemeente Bergambacht, een bijeenkomst plaatsgevonden met de afdelingen welzijn van de K5-gemeenten om te bekijken op welke punten de beleidsvelden elkaar aanvullen en waar zij elkaar eventueel bijten.

Ten slotte heeft ook de cliëntenraad van de gemeenten Bergambacht, Ouderkerk en Vlist een aantal suggesties gedaan voor de nota minimabeleid (naar aanleiding van de evaluatie van het sport- en cultuurfonds / regeling sociaal culturele activiteiten). Voor een volledig overzicht van de uitgangspunten en suggesties verwijzen wij u naar bijlage 3 bij deze notitie.

De uitgangspunten die door het bestuur geformuleerd zijn, de uitkomsten van het overleg met de afdelingen welzijn én de suggesties van de cliëntenraad zijn vertaald naar de volgende onderwerpen:

- ✓ Iedereen moet kunnen deelnemen
- ✓ Extra aandacht voor mensen met kinderen
- ✓ Gezinnen met kinderen moeten pro-actief benaderd worden
- ✓ Aandacht voor de armoedeval
- ✓ Het proces van de aanvraag efficiënt worden uitgevoerd (snelle dienstverlening)
- ✓ Voorlichting en communicatie naar de cliënt moeten worden verbeterd
- ✓ Aandacht voor beleidsevaluatie en effectmeting
- ✓ Effectief en efficiënt beleid door te investeren in samenwerking tussen de verschillende beleidsvelden
- ✓ Zoveel mogelijk uniform beleid voor alle burgers van de K5-gemeenten.

Daarnaast is er aandacht geweest voor de samenhang van de verschillende voorzieningen. Er kan echter niet voorkomen worden dat er los van elkaar staande voorzieningen blijven bestaan zoals de langdurigheidstoelage en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, welke regelingen landelijk zijn. Andere voorzieningen zoals de Regeling categoriale bijzondere bijstand voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten en de Regeling sociaal-culturele activiteiten (sport –en cultuurfonds) blijven ook - maar zijn enigszins gewijzigd.

Ook worden er een aantal nieuwe voorzieningen beschreven, die vooral ten goede komen aan opgroeiende kinderen van ouders met een minimuminkomen. Niet alleen omdat dit door de bestuurders een belangrijk onderwerp wordt gevonden, maar ook omdat dit landelijk hoog op de agenda staat en hiervoor extra middelen beschikbaar worden gesteld.

Ten slotte wordt aandacht besteed aan zaken als pro-activiteit, voorlichting, communicatie, efficiënte uitvoering, evaluatie en effectmeting. Zaken die minstens zo belangrijk zijn om een goede dienstverlening te kunnen bieden aan de cliënt en die er voor zorgen dat de voorzieningen ook daadwerkelijk de doelgroep bereiken.

Opgemerkt moet nog worden dat het zo kan zijn dat het beleid dat hieronder beschreven door sommige gemeenten al zo (ongeveer) wordt uitgevoerd. Het wordt hier dan toch als nieuw beleid benoemd, omdat het een beleidsvoorstel is voor alle K5-gemeenten.

4.1 Voorzieningen

4.1.1 Draagkrachtwijzigingen

✓ Percentage bijzondere bijstand

Om de armoedeval tegen te gaan zou het werken met variabele draagkrachtpercentages er voor kunnen zorgen dat de overgang van bijstandsniveau met recht op bijzondere bijstand naar een inkomen uit arbeid zonder recht op bijzondere bijstand iets geleidelijker kan verlopen. In de huidige berekeningsmethodiek werkt iedere gemeente met een andere draagkrachtsystematiek. Geadviseerd wordt om als draagkracht te zien:

Er is geen draagkracht aanwezig bij een inkomen tot 110%*

20% van het inkomen tussen de 110% en 120% wordt als draagkracht gezien

40% van het inkomen tussen de 120% en 150% wordt als draagkracht gezien

100% van het inkomen dat meer bedraagt dan 150% wordt als draagkracht gezien.

De afbouw van het recht op bijstand bij stijging van het inkomen, verloopt dan geleidelijker. De extra werkzaamheden als gevolg van een andere rekenmethodiek zijn te verwaarlozen.

*✓ Inkomensgrenzen *overige voorzieningen minimabeleid*

Zowel de langdurigheidstoelage als kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen zijn regelingen die landelijk zijn vastgesteld. Voor beide regelingen kom je in aanmerking als je een inkomen hebt op bijstandsniveau. Heb je een inkomen dat daarboven dan wordt de aanvraag afgewezen.

Voor alle overige voorzieningen wordt geadviseerd een inkomensgrens van 120% te hanteren. Door het optrekken van de inkomensgrens (geldt voor enkele gemeenten, sommige gemeenten hanteren deze grens al) wordt ondersteuning aan de minima vergroot. Diverse gemeenten hebben de laatste jaren in hun minimabeleid een inkomensgrens opgenomen van 120%. Dit omdat deze grens landelijk als omslagpunt voor de armoedeval wordt beschouwd.

* van de hem of haar geldende bijstandsnorm

* Voor alle voorzieningen geldt net als nu dat er geen vermogen aanwezig mag zijn boven het maximaal vrij te laten vermogen zoals bedoeld in de Wet werk en bijstand.

Effect veranderen draagkrachtpercentages en inkomensgrens op de armoedeval

Al vanaf midden jaren negentig van de vorige eeuw leeft de gedachte dat inkomensafhankelijke regelingen de uitstroom naar werk zouden belemmeren. Voor de 'Armoedemonitor 2007' is onderzoek gedaan naar de (eventuele) effecten van het ontvangen van aanvullende inkomensafhankelijke regelingen op de armoedeval. Uit dit onderzoek blijkt dat er niet of nauwelijks sprake is van een armoedevaleffect. Het zoekgedrag naar een baan van niet-werkenden blijkt vooral samen te hangen met factoren als leeftijd, gezondheid, gevoelens van sociaal isolement en het opleidingsniveau.

Onderzoek van onder andere het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft aangetoond dat mensen met een inkomen boven de 120% pas voldoende financiële ruimte krijgen om te kunnen reserveren.

Ook hier lijkt de angst om hiermee de armoedeval te bevorderen ongegrond. Zoals gezegd wordt voor de langdurigheidstoeslag en de kwijtscheldingsregeling een grens van 100% gehanteerd. Voor de voorzieningen die in het kader van de bijzondere bijstand worden verstrekt wordt een grens van 110% gehanteerd, waaronder het inkomen niet als draagkracht wordt gezien. Hierdoor is dus nog steeds sprake van gedifferentieerde inkomensgrenzen voor verschillende voorzieningen. De voorzieningen waarvoor 120% grens wordt gesteld, zijn niet allemaal bedoeld voor dezelfde doelgroep (de éne voorziening is bedoeld voor chronisch zieken, de andere bijvoorbeeld voor kinderen). Het is dus ook niet zo dat mensen een cumulatie van voorzieningen krijgen waardoor ze bij overstijging van de grens van 120% alsnog in een gat vallen.

4.1.2 Voorzieningen om mensen te laten meedoen

- ✓ *Regeling sociaal – culturele- sportieve activiteiten /sport- en cultuurfonds wordt Regeling Meedoen*

Het gaat om dezelfde regeling maar het wordt onder verschillende namen uitgevoerd. Voorgesteld wordt om de regeling onder één nieuwe naam uit te voeren: Regeling Meedoen. In 2007 heeft er een evaluatie van de huidige regelingen plaatsgevonden. De wijzigingen die nu worden voorgesteld komen voort uit deze evaluatie (zie ook bijlage bij deze notitie).

Alle gemeenten voeren met betrekking tot de te vergoeden kosten een ruim beleid. Dat wil zeggen dat er geen sprake is van een limitatieve opgave van de te vergoeden kosten. In de regeling is opgenomen dat voor ieder gezinlid kan worden bijgedragen in de kosten van sport- culturele- en/of sociale activiteiten. Voor deze kosten zou een verkorte aanvraag procedure kunnen worden opgezet.

Daarnaast wordt voorgesteld om per gezinlid een bedrag van € 140,- te verstrekken en dit bedrag jaarlijks te indexeren. Het hoogste bedrag per gezinlid dat nu door één van de gemeenten wordt verstrekt is € 136,13. Om te voorkomen dat een gemeente in de toekomst haar bijdrage moet verlagen, waardoor een overgangsregeling vastgesteld zou moeten worden wordt voorgesteld om het bedrag van € 136,13 als uitgangspunt te nemen en dit bedrag om praktische redenen af te ronden op € 140,00. Een andere reden om dit relatief hoge bedrag aan te houden is, dat juist het 'meedoen van mensen in de maatschappij' het belangrijkste uitgangspunt moet zijn van het minimebeleid. De Regeling Meedoen biedt alle minima de ruimte om een activiteit te ondernemen waardoor de mate waarin iemand participeert binnen de samenleving, wordt vergroot.

- ✓ *Convenant Kinderen doen mee!*

Het kabinet stelt in 2008 en 2009 jaarlijks 40 miljoen euro beschikbaar om te bereiken dat het aantal kinderen dat maatschappelijk niet meedoet om redenen van armoede deze kabinetsperiode met de helft afneemt. Deze middelen worden per gemeente toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Met gemeenten die de ambitie delen, worden convenanten gesloten over de inzet van gemeenten en het Kabinet. Tevens zijn er een aantal organisaties die ondersteuning kunnen bieden. Uitgezocht wordt in hoeverre m.n. Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds van betekenis kunnen zijn in de K5-gemeenten.

Voorgesteld wordt om genoemde middelen die in 2008 en 2009 beschikbaar worden gesteld, te reserveren, ongeacht of besloten wordt om het convenant te tekenen. Tegen deze achtergrond worden de twee volgende voorzieningen ingezet, die specifiek bedoeld zijn voor kinderen.

- *Nieuwe Regeling schoolkosten*

Als kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan, worden ouders geconfronteerd met extra kosten.

Ouders kunnen een beroep doen op de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, kortweg: wtos. De wtos vergoedt alleen directe schoolkosten zoals lesgeld, schoolfonds, ouder bijdrage, schoolboeken of een vergoeding boekenfonds, rekenmachines en diverse kleine kosten zoals passer, agenda, schrijfmateriaal etc. In onderstaande tabel staan de afzonderlijke (maximum) bedragen waaruit de tegemoetkoming is opgebouwd. De genoemde bedragen zijn op jaarbasis en gelden voor het schooljaar 2007-2008.

De bedragen zijn dit jaar:

1. voortgezet onderwijs onderbouw: € 594,41;
2. voortgezet onderwijs bovenbouw: € 674,61;
3. speciaal voortgezet onderwijs: € 594,41
3. voortgezet speciaal onderwijs: nihil;
4. beroepsonderwijs: € 995,86.

Uit NIBUD onderzoek blijkt dat gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar het minst overhouden aan vrij besteedbaar inkomen. De tekorten voor deze huishoudens kunnen oplopen tot € 166,00 per maand, dit is bijna € 2.000 per jaar. Het NIBUD adviseert deze gezinnen extra te ondersteunen.

Het goed doorlopen van het voortgezet onderwijs is van belang. De tekorten bij deze gezinnen kunnen leiden tot:

- sociaal isolement van kinderen doordat zij niet mee kunnen doen aan excursies, kampen en dergelijke;
- meer kans op voortijdige schooluitval.

In het huidige minimeleid bestaat de mogelijkheid om bijzondere bijstand aan te vragen op het moment dat er kosten gemaakt zijn voor school. Het gaat hierbij om indirecte schoolkosten. Is er bijvoorbeeld sprake van een schoolreisje, dan moeten de ouders hiervoor een aanvraag bijzondere bijstand indienen en aantonen wat de kosten van het schoolreisje zullen zijn. De kosten worden vergoed, waarna men de rekening als bewijsstuk moet indienen. Deze manier van werken heeft meerdere nadelen. De aanvrager moet meerdere malen per jaar een aanvraag indienen. De afdeling sociale zaken moet op iedere aanvraag een besluit nemen en in de gaten houden dat de stukken achteraf worden gecontroleerd, dit brengt dus hoge uitvoeringskosten met zich mee. Ten slotte duurt het afhandelen van een aanvraag al gauw 4 tot 8 weken, wat betekent dat de ouders het geld toch moeten voorschieten en hierdoor misschien het kind niet mee laten doen.

Wij stellen daarom voor om niet langer te werken met specifieke aanvragen voor deze kosten, maar hiervoor een regeling in het leven te roepen: *De Regeling Schoolkosten*.

De kosten waarvoor een vergoeding gegeven wordt bestaan uit kosten voor schoolreisjes, excursies, werkweken en sportdagen, etc.. Het gaat, samengevat, om indirecte schoolkosten die als noodzakelijk worden aangemerkt omdat niet deelname van een kind aan genoemde activiteiten kan leiden tot sociaal isolement. Geadviseerd wordt om een tegemoetkoming in de kosten te geven van € 100,- per leerling per jaar.

Tot de doelgroep van de regeling behoren alle gezinnen (zowel alleenstaande ouders als samenwonenden / echtparen) met kinderen van 12 tot 18 jaar, met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm.

De Regeling Schoolkosten is geen categoriale bijstandsregeling. Na het indienen van een aanvraag wordt in de beschikking duidelijk gemaakt aan welke doelen het geld besteed dient te worden.

- *PC regeling voor schoolgaande kinderen*

De computer is noodzakelijk in gezinssituaties met schoolgaande kinderen, zeker op het moment dat de lagere school wordt verlaten, maar ook in de bovenbouw (vanaf groep 8) van de basisschool. Een computer is tegenwoordig onmisbaar voor het maken van huiswerk, werkstukken, contacten met de school en het verzamelen van informatie. Het is een belangrijk leermiddel dat het zelfstandig leren werken bevordert. Kinderen uit gezinnen zonder computer zullen steeds meer de aansluiting missen en lopen hierdoor achterstanden op.

Uit informatie bij verschillende bedrijven is het mogelijk om voor maximaal € 600,- een compleet computersysteem aan te schaffen. De kosten van het gebruik van de computer komen voor rekening van de belanghebbende. De kosten van een internetabonnement kunnen worden vergoed via de Regeling Meedoen.

Doelgroep zijn gezinnen of alleenstaande ouders met kinderen tussen de 11 en de 16 jaar die op het moment van de aanvraag al 3 jaar een inkomen tot 100% van de voor hen geldende bijstandsnorm hebben. Zoals bij alle andere regelingen gelden de vermogensgrenzen zoals bedoeld in de Wet werk en bijstand.

Het verstrekken van geld voor een computer kan het risico met zich meebrengen dat het geld voor andere doeleinden (bv. schulden) wordt besteed. Daarom heeft het de voorkeur om een computer in natura te verstrekken. Onderzocht wordt of en hoe dit eventueel gerealiseerd kan worden.

Naast een computer wordt de mogelijkheid van een cursus aangeboden waardoor ouder en kind bekend raken met de basisbeginselen van de PC .

Voorgesteld wordt om nu te kiezen om de computer eenmalig te verstrekken voor bovengenoemde doelgroep. De regeling start per 1 januari 2010, dit in verband met de kosten die ermee zijn gemoeid. De regeling wordt meegenomen in een evaluatie van het minimabeleid en dan wordt beoordeeld of andere maatregelen genomen moeten worden. O.a. zal beoordeeld worden of uitbreiding van de pc-regeling naar bv. alleenstaanden en echtparen wenselijk c.q. nodig is.

4.1.3 Aanpassingen van de bestaande regelingen voor de minima

- ✓ *Regeling Categoriele bijzondere bijstand ouderen, chronisch zieken en gehandicapten*

Voorgesteld wordt om de volgende wijzigingen door te voeren:

- In de huidige regeling wordt (onbedoeld) de doelgroep 65+ niet genoemd onder de beschrijving van de doelgroep, deze doelgroep alsnog toevoegen
- Het bedrag ieder jaar indexeren volgens het consumenten prijsindexcijfer
- Het bedrag voor alle gemeenten gelijkstellen op € 200,- per huishouden per jaar
- Voor de gemeenten Ouderkerk en Schoonhoven die nu een hoger bedrag hanteren een overgangsregeling gedurende 2 jaar invoeren, waarbij het bedrag stapsgewijs wordt verminderd. In 2011 is dan het bedrag voor iedereen in de K5-gemeenten gelijk.

N.B. Zoals op pagina 10 terug te vinden valt, verschilt de huidige vergoeding per gemeente. Gekeken is naar het oorspronkelijke voorstel, dit was € 175,-. Vanuit de overheid werd destijds geadviseerd een bedrag te nemen tussen de € 150,- en € 250,-. Het bedrag van € 175,- is destijds gekozen omdat naar inschatting dit budgettair dekkend zou zijn. Verschillende gemeenten hebben, om haar moverende redenen, gekozen voor een ander bedrag. Aanhakend bij het oorspronkelijke voorstel, rekening houdend met de jaarlijkse indexering en met de huidige bedragen is gekozen voor € 200,-.

- ✓ *Schuldhulpverlening*

Alhoewel schuldhulpverlening sterk samenhangt met het minimabeleid, wordt hier in deze notitie geen aandacht aan besteed. De reden hiervoor is dat u hierover een aparte beleidsnotitie ontvangt, namelijk de "Uitvoeringsregeling en preventieplan schuldhulpverlening K5-gemeenten".

4.2 Bekendheid voorzieningen vergroten

In vrijwel alle gemeenten wordt er te weinig gebruik gemaakt van de bestaande voorzieningen. Grootste oorzaak hiervan is dat de voorzieningen niet bekend zijn bij de mensen of dat mensen niet weten wanneer ze er voor in aanmerking komen. Doel is om een groter gedeelte van de doelgroep te bereiken dat recht heeft op een voorziening in het kader van het minimabeleid. Een ander, samenhangend doel is dat we heldere informatie willen verstrekken aan de klant. Hoe kunnen we dit bereiken?

- 1 x per jaar verspreiden van een huis-aan-huis folder, waarin beschreven wordt welke voorzieningen de gemeente te bieden heeft voor de minima (dit kan overigens ook nog aangevuld worden met andere informatie bijvoorbeeld over de WMO-voorzieningen). In deze folder wordt meteen duidelijk gemaakt wie er in aanmerking komt voor de voorzieningen, wanneer ze de voorziening kunnen aanvragen en hoe ze dit moeten doen.
- Gebruik maken van welzijnsinstellingen, scholen, verenigingen, ondernemersverenigingen. Door het geven van face-to-face voorlichting over onze voorzieningen en het verspreiden van folders of een nieuwsbrief kan een grotere doelgroep worden bereikt.
- Behalve het publiceren van nieuwe regelingen op de gemeentepagina, is het wenselijk om eens per 4 keer per jaar een voorziening extra aandacht te geven door dit kenbaar te maken door het plaatsen van een artikel in de regionale krant / plaatselijke krant, op de kabelkrant en op het internet.
- Onderzoeken of gebruik gemaakt kan worden van "direct mail".
- Het automatisch kwijtschelden van gemeentelijke belastingen wordt als wens neergelegd bij de betrokken wethouders c.q. beleidsafdelingen.

4.3 De aanvraagprocedure van voorzieningen vereenvoudigen

- Het ontwikkelen van een verkorte aanvraagprocedure voor de Regeling Meedoen, de Regeling categoriale bijzondere bijstand, de Regeling schoolkosten.
- Door het koppelen van verschillende bestanden, kunnen aanvragen efficiënter worden afgehandeld. Uiteraard met inachtneming van de privacyregels.
- Daar waar het kan, de aanvragen ambtshalve toekennen.

4.4 Investeren in samenwerking andere beleidsterreinen

Op dit moment wordt door de K5-gemeenten vanuit verschillende invalshoeken voor dezelfde doelgroepen beleid ontwikkeld. De verschillende beleidsterreinen zoals jeugdbeleid, ouderenbeleid, sociaaleconomisch beleid, zorg en het bijstandsbeleid hebben vele raakvlakken. Door te investeren in de samenwerking met andere afdelingen binnen de gemeente kun je een veel bredere en ook efficiëntere beleidsvisie ontwikkelen. Om dit goed op te pakken moeten beleidsmedewerkers ook gefaciliteerd worden. Een gezamenlijke aanpak kost op korte termijn nu eenmaal veel meer tijd. Op lange termijn zal het gezamenlijke beleid echter vele malen effectiever zijn dan het huidige verkokerde beleid: je bereikt een grotere doelgroep, de voorzieningen sluiten beter op elkaar aan, er worden geen dubbele of tegenstrijdige voorzieningen gecreëerd, beleidsmedewerkers krijgen een bredere visie en zullen daarmee hun werk beter kunnen doen.

De inzet is om voor de zomer van 2008 een bijeenkomst te organiseren tussen beleidsmedewerkers van de afdelingen Welzijn, de afdeling Onderwijs en Sociale Zaken K5- gemeenten. De bijeenkomst zal als doel hebben om raakvlakken en samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken, vast te stellen en, waar mogelijk, te effectueren.

4.5 Onderhoud van het beleid

- ✓ *Onderzoek effect minimabeleid en armoedeval*

Om te beoordelen of het door de K5-gemeenten gevoerde beleid effectief is, is het goed om criteria hiervoor te ontwikkelen en onderzoek te (laten) verrichten aan de hand van de criteria. Het heeft de

voorkeur om twee keer een meting te laten doen: bij de start van het nieuwe beleid en in 2011. Zo kan aan de hand van een soort 'nulmeting' in de beginsituatie (start) in 2011 beoordeeld worden wat het beleid heeft opgeleverd. Omdat het (laten) uitvoeren van een meting erg kostbaar kan zijn – het NIBUD vraagt bv. circa € 9000,- per gemeente – volgt nader onderzoek naar de mogelijkheden op dit gebied.

✓ *Evaluatie*

Om te beoordelen of het beleid zoals hier beschreven ook het bedoelde effect heeft, en om te bekijken of het beleid nog wel aansluit bij de altijd veranderende samenleving, is het goed om het beleid periodiek te evalueren. Voorgesteld wordt om in een aparte enquête of via het klanttevredenheidsonderzoek voor 2009 een aantal vragen op te nemen waarbij de behoefte aan voorzieningen gepeild wordt. Vervolgens kan in de volgende enquête(s) vragen opgenomen worden in hoeverre de inmiddels ingevoerde regelingen aan de behoefte voldoen.

Hoofdstuk 5 Uitvoering en financiële gevolgen

5.1 Financiële paragraaf

Voor een overzicht van de uitgaven per gemeente en de gevolgen hiervan voor de begroting verwijzen wij u naar bijlage 4.

Geadviseerd wordt in ieder geval om alle toegevoegde middelen aan het gemeentefonds in het kader van armoedebestrijding en "arme kinderen" te oormerken voor het minimabeleid.

Uit de overzichten die u in de bijlage vindt blijkt dat met name de gemeenten Schoonhoven en Vlist de begroting overschrijden. Bij beide geldt dat de belangrijkste reden hiervoor is, dat het begrote bedrag voor 2009 en verder, lager is dan de uitgaven in 2007. Daardoor is er geen ruimte in de begroting voor nieuw beleid. Wanneer de gemeenten Schoonhoven en Vlist akkoord gaan met deze notitie minimabeleid zal de begroting moeten worden gewijzigd.

5.2 Concrete plannen

Actie 1: Wijzigen systematiek draagkracht

Doel: Verminderen armoedeval

Wat: Wijzigen beleidsregel

Wat kost het :

De verwachting is dat deze actie niet tot hogere uitgaven zal leiden.

Planning: januari 2009

Actie 2 : Optrekken inkomensgrens naar 120%

Doel: Grotere doelgroep bereiken

Wat: Wijzigen beleidsregels

Wat kost het :

Op basis van gegevens van andere gemeenten die de inkomensgrens hebben opgetrokken van 100% naar 120% is gebleken dat de totale uitgaven 10% zijn gestegen doordat het aantal aanvragen is toegenomen.

Kosten als gevolg van stijging aantal aanvragen worden geschat op € 12.097,-.

Planning: voorstel ter besluitvorming: januari 2009

Actie 3: Regeling meedoen!
--

Doel: Bevorderen maatschappelijke participatie

Wat: Aanpassen van de regeling, waarbij meegenomen wordt dat het bedrag jaarlijks wordt geïndexeerd.

Wat kost het :

Voor sommigen gemeenten geldt dat het bedrag dat verstrekt wordt hoger is dan het huidige bedrag. Uitgaande van het aantal aanvragen dat in 2007 is toegekend zullen de totale kosten hiervan € 6.724,- bedragen. Er is geen extra capaciteit noodzakelijk om deze regeling uit te voeren.

Planning: voorstel ter besluitvorming: januari 2009

Actie 4 : Convenant kinderen doen mee

Doel: Intentie uitspreken om samen met het kabinet en andere gemeenten bewust voor de doelgroep kinderen te kiezen en hier ons beleid op in te zetten

Wat: Er worden congressen georganiseerd waarbij inzicht wordt gegeven over een goede aanpak

Wat kost het :
Geen kosten
Planning: 2008

Actie 5 : Regeling schoolkosten

Doel: Voorkomen sociale uitsluiting kinderen
Wat: Schrijven van beleidsregels m.b.t. de regeling schoolkosten

Wat kost het :

Het aantal huishoudens met kinderen in de K5-gemeenten met een laag inkomen wordt geschat op 450 (per gemeente is gekeken naar het aantal huishoudens met kinderen in 2007. Vervolgens is dat vermenigvuldigd met het armoedepercentage dat in hoofdstuk 1 per gemeente wordt genoemd.) Gemiddeld heeft een gezin 2 kinderen, = 900 kinderen. Uitgaande van een aanvraagpercentage van 20% (gebaseerd op aanvraagpercentages van al bestaande regelingen) zouden er 180 aanvragen per jaar gedaan worden. Geschat wordt daarom dat de kosten € 18.000 per jaar bedragen.

Planning: voorstel ter besluitvorming: april 2009

Actie 6 : PC-regeling voor schoolgaande kinderen
--

Doel: Kinderen op gelijke wijze laten meedoen aan het onderwijs

Wat: Vastleggen beleid PC-regeling

Wat kost het: Gelet op het aantal huishoudens (zie bij actie 6) wordt uitgegaan van 90 aanvragen. Totale kosten € 54.000. Daarnaast zullen de kosten per huishouden voor de computercursus € 100,- bedragen. Kosten bedragen € 9.000, waardoor het totaalbedrag in 2010 op € 63.000 komt. Ook in volgende jaren zullen nog pc's worden gevraagd. Geschat wordt dat dit de helft zal zijn van het aantal aanvragen in het eerste jaar, circa 45: € 31.500,-.

Planning: 2010. In 2011 wordt beoordeeld of uitbreiding van de regeling naar bv. alleenstaanden en echtparen wenselijk c.q. nodig is

Actie 7: Aanpassen Regeling ouderen, chronisch zieken en gehandicapten
--

Doel: Jaarlijks financiële ondersteuning bieden aan ouderen chronisch zieken en gehandicapten

Wat: Wijzigen beleidsregels

Vastleggen overgangsregeling voor Ouderkerk en Schoonhoven

Wat kost het:

Door het bedrag te indexeren zullen de kosten iets toenemen, verwacht wordt dat deze kosten niet meer dan € 1500,- per jaar zullen bedragen. De gemeenten Ouderkerk en Schoonhoven zullen door de aanpassing van het bedrag dat wordt toegekend, hierdoor een klein bedrag overhouden, de andere gemeenten moeten een klein bedrag bijleggen. Dit gaat slechts om enkele honderden euro's.

Planning: voorstel ter besluitvorming: januari 2009

Actie 8: Bekendheid voorzieningen vergroten

Doel: Niet-gebruik tegengaan van de voorzieningen minimabeleid

Wat: Vastleggen concreet communicatieplan

Opstellen tekst folders / tekst krant / nieuwsbrief /kabelkrant/internet

Wat kost het:

De verwachting is dat de kosten € 10.000,- per jaar bedragen.

Planning: doorlopend

Actie 9: Aanvraagprocedure vereenvoudigen

Doel: Het aanvragen van voorzieningen klantvriendelijk en efficiënt maken

Wat: Ontwikkelen verkorte aanvraagprocedure

Wat kost het en hoe gaan we het betalen:

Geen kosten

Planning: voorstel ter besluitvorming: juni 2009

Actie 10:	Ontwikkelen brede beleidsvisie
------------------	---------------------------------------

Doel: Bereik doelgroep vergroten, verbeteren van de dienstverlening op lange termijn
Wat: Overlegstructuur creëren zodat onderling contact gestimuleerd wordt
Gemeentebreed beleidsmedewerkers bijvoorbeeld 36 uur per jaar vrij maken om dit overleg te kunnen voeren.
Planning: start in 2008

Actie 11:	Beleidsonderhoud
------------------	-------------------------

Doel: Inzicht krijgen in het effect van je beleid en tijdig kunnen bijsturen
Wat: Uitzoeken hoe en op basis van welke criteria je in- en/of extern metingen doet naar effect minimeer beleid
Wat kost het en hoe gaan we het betalen: voorlopige kosten geraamd op € 50.000 voor 2 onderzoeken
Planning: 2008

Geschatte extra uitvoeringskosten bovenstaande regelingen
--

Bovengenoemde regelingen brengen extra uitvoeringskosten met zich mee. Deze worden geraamd op 0,3 fte = € 13.500,- per nieuwe regeling

BIJLAGE 1: ARTIKELEN

Artikelen WWB genoemd in de nota Armoede te lijf in de K5

Artikel 31 - Middelen

1. Tot de middelen worden alle vermogens- en inkomensbestanddelen gerekend waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken. Tot de middelen worden mede gerekend de middelen die ten behoeve van het levensonderhoud van de belanghebbende door een niet in de bijstand begrepen persoon worden ontvangen. In elk geval behoort tot de middelen de ten aanzien van de alleenstaande of het gezin toepasselijke heffingskorting, bedoeld in hoofdstuk 8 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel 33 - Bijzonder inkomen

Indien de alleenstaande, de alleenstaande ouder of een van de echtgenoten 65 jaar of ouder is, wordt voor de vaststelling van de hoogte van de algemene bijstand een in de vorm van een periodieke uitkering ontvangen particuliere oudedagsvoorziening buiten beschouwing gelaten tot een bedrag van:

- a. voor een alleenstaande en een alleenstaande ouder: € 17,60 per kalendermaand; *(bedrag geldt per 1 januari 2008)*
- b. voor de gehuwden tezamen: € 35,20 per kalendermaand. *(bedrag geldt per 1 januari 2008)*

Artikel 34 - Vermogen

- . Niet als vermogen wordt in aanmerking genomen:
- a. bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn dan wel, gelet op de omstandigheden van persoon en gezin, noodzakelijk zijn;
 - b. het bij de aanvang van de bijstand aanwezige vermogen voor zover dit minder bedraagt dan de van toepassing zijnde vermogensgrens, genoemd in het derde lid;
 - c. spaargelden opgebouwd tijdens de periode waarin bijstand wordt ontvangen;
 - d. het vermogen gebonden in de woning met bijbehorend erf, bedoeld in artikel 50, eerste lid, voor zover dit minder bedraagt dan € 44.900,00; *(bedrag geldt per 1 januari 2008)*
 - e. vergoedingen voor immateriële schade als bedoeld in artikel 31, tweede lid, onderdelen l en m;
 - f. de voorziening, bedoeld in artikel 31, tweede lid, onderdeel g.

BIJLAGE 2: NORMEN

WWB - Normen

Onderstaande normen gelden per maand en zijn afkomstig uit de artikelen 20, 21, 22, 23 en 25 WWB. De normen gelden per 1 juli 2008. De afkorting vt staat voor vakantietoeslag als bedoeld in artikel 19 lid 3 WWB.

<i>Belanghebbenden</i>	Per 1 juli 2008
<i>Jonger dan 21 jaar zonder kinderen</i>	
Alleenstaande	€ 220,01
Gehuwden; beiden 18,19 of 20 jaar	€ 440,02
Gehuwden; één is 21 jaar of ouder	€ 856,70
<i>Jonger dan 21 jaar met kinderen</i>	
Alleenstaande ouder	€ 474,68
Gehuwden; beiden 18,19 of 20 jaar	€ 694,69
Gehuwden; één is 21 jaar of ouder	€ 1.111,37
<i>Tussen de 21 en 65 jaar</i>	
Alleenstaande	€ 636,69
Alleenstaande ouder	€ 891,36
Gehuwden, allebei jonger dan 65 jaar	€ 1.273,37
65 jaar en ouder	
Alleenstaande	€ 975,01
Alleenstaande ouder	€ 1.202,53
Gehuwden, beiden 65 jaar of ouder	€ 1.337,72
Gehuwden, één is jonger dan 65 jaar	€ 1.337,72
<i>Toeslag 20%</i>	€ 254,67
<i>Toeslag 10%</i>	€ 127,34
In te houden vakantiegeld	4,6%